

KWALITEIT STAAT BUITEN KIJF!

De determinatie beter in beeld

Het referentiekader vmbo

AOC RAAD

Colofon

De determinatie beter in beeld - het referentiekader vmbo,
maart 2014

Auteur:

Juliette Vermaas (programmacoördinator)

Met dank aan de praktijkvoorbeelden en instrumenten van
het CITAVERDEcollege (locaties Roermond en Nederweert),
Helicon Opleidingen, Clusius College (locatie Heerhugowaard),
AOC Oost (locatie Enschede) en Groenhorst (locatie Ede).

Vormgeving: Verhoef & Co, Emmen

Druk: Zalsman, Groningen

Oplage: 500

Inhoudsopgave

1. Het referentiekader vmbo	6
2. Deel A: Profielschetsen	10
3. Deel B: Determinatiecriteria	12
4. Deel C: Procedure	16
5. Deel D: Praktische formulieren (bijlagen)	21
- Leerweg Adviesschema primair onderwijs: handreiking voor leerkrachten groep 8	21
- Leerweg Adviesschema primair onderwijs	22
- Determinatieformulier voor docenten	24
- Conclusieformulier voor de mentor	28

De AOC's maken zich hard voor de kwaliteit van het vmbo-groen. Om het onderwijsrendement in het vmbo-groen te versterken, hebben de AOC's voor de komende jaren enkele speerpunten benoemd. Eén van deze speerpunten is het verbeteren van de determinatie van de leerlingen. Determinatie is het proces om elke leerling op een passende, uitdagende en perspectiefrijke plek in het onderwijs te plaatsen. De kwaliteit van het vmbo-groen kan positief worden beïnvloed als de determinatie van de leerlingen goed verloopt en wanneer alle betrokkenen (basisscholen, ouders, leerlingen en docenten) goed op de hoogte zijn van de eisen die de verschillende leerwegen aan de leerlingen stellen. Om dit te realiseren, is het van belang dat scholen beschikken over een helder referentiekader voor het vmbo-groen.

Een helder referentiekader zorgt ervoor dat een school op een goede en eenduidige manier de leerlingen kan determineren, zowel bij binnenkomst van de leerling als bij de doorstroming naar de bovenbouw. Het voorkomt dat leerlingen (te) hoog gedetermineerd worden of te makkelijk het voordeel van de twijfel krijgen. Tevens kan een referentiekader bijdragen aan de juiste verwachtingen die basisscholen en docenten kunnen stellen aan de leerlingen. Een goede determinatie start al in de basisschool. Een helder referentiekader

zorgt ervoor dat leerkrachten van groep 8 beter kunnen inschatten welke leerweg het beste bij een leerling past. Daarnaast maakt een referentiekader voor docenten inzichtelijk wat ze van een leerling kunnen verwachten. Daardoor kunnen ze aan GL-leerlingen hogere eisen stellen dan aan KB-leerlingen.

Gezien het belang van een referentiekader voor het vmbo, heeft de AOC Raad in 2011 het 'Referentiekader vmbo-groen' ontwikkeld. Dit referentiekader is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot een veel gebruikt instrument. Ook de ketenpartners van de vmbo-groen scholen, basisscholen en andere vo-scholen in het samenwerkingsverband, hebben met interesse kennis genomen van het referentiekader. In sommige gevallen heeft dit geleid tot mooie gezamenlijke producten.

Een goede determinatie blijft een belangrijk speerpunt voor de AOC's. Om leerlingen goed te determineren, is een goede afstemming binnen de school (tussen docenten en mentoren, of tussen onderbouw en bovenbouw) en met het basis-onderwijs essentieel. Inmiddels is de eerste versie van het referentiekader al weer drie jaar oud en zijn er mooie praktijkvoorbeelden en -ervaringen die de moeite van het delen waard zijn. Ook zijn sommige instroom- en doorstroomcriteria de afgelopen jaren verder aangescherpt. Daarnaast was er vanuit de scholen behoefte aan een meer beknopte en praktische versie van het referentiekader. Daarom is samen met de scholen gewerkt aan deze nieuwe versie van het referentiekader vmbo.

Doel van het referentiekader vmb

Het referentiekader zorgt ervoor dat er bij alle betrokkenen in uw school een beter beeld ontstaat van de eisen die de verschillende leerwegen aan de leerlingen stellen. Concreet heeft het referentiekader de volgende vier doelen:

1. Een betere voorlichting aan alle betrokkenen (docenten, ouders, leerlingen, leerkrachten basisscholen) over de eisen die aan de leerlingen in de diverse leerwegen worden gesteld.
2. Een impuls om het onderwijs beter bij de eisen en bij de mogelijkheden van de leerlingen aan te laten sluiten.
3. Een betere determinatie van de leerlingen naar de voor hem of haar best geschikte leerweg.
4. Een betere inbedding (en professionalisering) van de determinatieprocedure in de school, waardoor deze ook inzichtelijker wordt voor alle betrokkenen.

Om de doelen te realiseren, kent het referentiekader vier onderdelen:

- A. Een profielschets van de leerlingen per leerweg.
- B. Een overzicht van de determinatiecriteria.
- C. Een voorbeeld van een determinatieprocedure en stappenplan.
- D. Praktische formulieren.

A. Een profielschets van de leerlingen per leerweg

Onderdeel A bestaat uit drie profielschetsen: voor BB, voor KB en voor GL/TL. De profielschetsen geven informatie over de eisen die aan de leerlingen in de leerwegen worden gesteld. De profielschetsen zijn primair bedoeld voor de aanmelding/intake van nieuwe leerlingen en geven de leerkrachten in de basisscholen beter zicht op de eisen die aan de leerlingen per leerweg gesteld kunnen worden. De profielschetsen zijn ook uitgewerkt in een 'Leerweg Advieschema primair onderwijs' (zie bijlagen). Door dit voor een leerling in te vullen, krijgt een leerkracht uit groep 8 een beter zicht op de meest passende leerweg voor een leerling.

B. Een overzicht van de determinatiecriteria

Onderdeel B geeft een beeld van de bandbreedte waarbinnen gedetermineerd kan worden bij binnenkomst. De determinatiecriteria bestaan uit 'harde' criteria, zoals citoscores en leerachterstanden, en uit 'zachte' criteria, zoals vaardigheden en pedagogische- en didactische kenmerken. De ervaring leert dat juist de zachtere criteria een belangrijke rol spelen bij een juiste determinatie. De determinatiecriteria zijn verwerkt in het 'Determinatieformulier voor docenten' (zie bijlagen). Daarmee kunnen docenten op een objectieve manier de determinatie per leerling bepalen. Tevens is een 'Conclusieformulier voor de mentor' gemaakt waarop alle benodigde informatie voor de determinatie per leerling verzameld kan worden (zie bijlagen).

C. Een voorbeeld van een determinatieprocedure en een stappenplan

Het referentiekader wordt pas succesvol als het is ingebed in de werkwijze van de school en ook gebruikt wordt volgens de afspraken die u hierover maakt. Hiertoe zult u een determinatieprocedure moeten opstellen, zodat iedereen weet hoe het referentiekader op school gebruikt gaat worden. In onderdeel C van het referentiekader wordt een voorbeeld uitgewerkt van een determinatieprocedure. Tevens wordt een stappenplan beschreven dat inzichtelijk maakt wie wanneer welke stap moet zetten om te komen tot een goede determinatie.

D. Praktische formulieren

De formulieren in de bijlagen zijn formats die uw school kan gebruiken om de determinatie van leerlingen bij binnenkomst en/of bij de doorstroming te objectiveren en daardoor inzichtelijker te maken voor alle betrokkenen. U zult zelf moeten beslissen welke formulieren u wilt gebruiken en op welke wijze de formulieren worden gebruikt. Zo kunt u er voor kiezen om het 'Determinatieformulier voor docenten' alleen aan het eind van leerjaar twee te gebruiken en dan alleen voor twijfelgevallen of alleen voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde. U kunt de formulieren als word-bestand downloaden vanaf de website van de AOC Raad en eenvoudig aanpassen aan de eigen behoeften.

Tips bij het gebruik van het referentiekader

Maak het referentiekader op maat voor de eigen organisatie

De criteria die in het referentiekader worden beschreven, zijn geen vaststaand, dwingend beleid of wettelijke verplichting. Het referentiekader is vooral bedoeld als richtlijn, waarmee u in uw school aan de slag kan gaan om de leerlingen nog beter op de juiste plek te krijgen. Er is voor gekozen om het referentiekader zo uitgebreid mogelijk te beschrijven. Zo kunt u zelf bepalen welke onderdelen van het referentiekader u wilt gebruiken, afhankelijk van de behoeften en de situatie van uw school. Daarnaast moet u besluiten of u ten aanzien van de verschillende onderdelen van het referentiekader een wegging wilt aanbren- gen. U kunt er voor kiezen om het oordeel van de vakdocenten Nederlands, Engels en wiskunde zwaarder te laten wegen dan het oordeel van andere docenten. Of dat het rapportcijfer zwaarder weegt dan de vaardigheden.

Zorg intern voor voorlichting en heldere afspraken

Voor een goede becijfering en determinatie in de onderbouw is het nodig dat de docenten weten wat de ondergrens is en wat de einddoelen zijn. Dit betekent een duidelijke toelichting op de gekozen determinatiecriteria en heldere afspraken voor het gebruik van de formulieren. Vervolgens moeten de formulieren een vaste plek krijgen in de (op te stellen) determinatieprocedure, zodat iedereen weet wie wanneer welke formulieren moet invullen. U kunt hiervoor de in onderdeel C uitgewerkte procedure volgen, maar ook een eigen procedure opstellen.

Zorg voor een goede voorlichting over het referentiekader aan basisscholen

De praktijk laat zien dat het referentiekader er toe bijdraagt dat basisscholen beter zicht hebben op de eisen die de verschillende leerwegen aan de leerlingen stellen. Hierdoor kunnen basisscholen een beter advies geven en worden ouders vanaf het begin bewust van de verwachtingen die de school van hun kind heeft. Het verdient aanbe- veling om met de aanleverende basisscholen afspraken te maken over het gebruik van de pro- fielschetsen en het 'Leerweg Adviesschema primair onderwijs' (zie bijlagen). In dat geval zult u de basisscholen wel moeten ondersteunen, bijvoor- beeld door de profielschetsen samen met een toelichting en het 'Leerweg Adviesschema' in een soort flyer te verspreiden onder de basisscholen.

Communiceer tijdig en helder met ouders

Een discussie met ouders over de juiste leerweg van de leerling kan een tijdrovende bezigheid zijn, die soms vervelend kan uitpakken voor de relatie met de ouders. Helderheid vooraf over de normen en de procedure kan dit voorkomen. Zorg daarom voor heldere en tijdige communicatie met ouders over de leerwegplaatsing en de verwachtingen die de school heeft van de betreffende leerling. Geef ook tijdig aan dat de plaatsing bindend is en op basis van welke normen deze tot stand is gekomen. Als de school toch afwijkt van het eigen advies, dan verdient het aanbeveling om heldere afspraken te maken (en vast te leggen) over de eisen die aan de leerling gesteld worden (bijvoorbeeld ten aanzien van het eerste rapport in het derde leerjaar).

De profielschetsen geven informatie over de eisen die aan de leerlingen in de onderbouw van de leerwegen worden gesteld. De profielschetsen zijn uitgewerkt in het 'Leerweg Advieschema primair onderwijs' (zie bijlagen).

Profiel BB-leerling	
Kernwoord	Omschrijving
1. Opname leerstof	De leerling heeft een laag leer-werktempo en heeft hulp (en tijd) nodig om de leerstof te begrijpen en om na de uitleg aan het werk te gaan.
2. Reproductie	De leerling kan het belangrijkste uit de leerstof herhalen.
3. Toepassing	De leerling kan het geleerde toepassen in een bekende situatie.
4. Zelfstandigheid	De leerling heeft veel sturing en toezicht van de docent nodig en kan onder begeleiding eenvoudige werkzaamheden zelfstandig uitvoeren.
5. Concentratie	De leerling heeft een korte spanningsboog en is gebaat bij korte gestructureerde opdrachten.
6. Doorzettingsvermogen	De leerling heeft hulp en positieve ondersteuning nodig als het moeilijker wordt of als de interesse ontbreekt.
7. Sociale omgang	De leerling kan in een vertrouwde omgeving met wat hulp samenwerken met klasgenoten.
8. Huiswerk	De leerling kan met wat hulp een planning maken voor een korte periode en heeft hulp nodig bij het in orde hebben van het huiswerk en het op tijd maken van opdrachten.
9. Taalvaardigheden	De leerling kan korte eenvoudige teksten over alledaagse onderwerpen lezen.
10. Rekenvaardigheden	De leerling kan met hulp eenvoudige rekenvaardigheden toepassen.

¹⁾ De eisen die aan een GL-leerling worden gesteld, zijn gelijk aan de eisen die aan een TL-leerling worden gesteld.

Dit betekent dat het niveau waarop de GL-leerling les krijgt (inclusief de gebruikte methoden en materialen) gelijk moet zijn aan het TL-niveau.

Profiel KB-leerling

Kernwoord	Omschrijving
1. Opname leerstof	De leerling heeft een gemiddeld leer-werktempo. Hij heeft soms extra uitleg nodig, maar kan meestal snel aan het werk.
2. Reproductie	De leerling kan het belangrijkste uit de leerstof herhalen in eigen woorden.
3. Toepassing	De leerling kan het geleerde ook toepassen in een nieuwe, maar wel vergelijkbare situatie.
4. Zelfstandigheid	De leerling gaat meestal zelf aan het werk en kan zelfstandig werken binnen de kaders van duidelijke en herkenbare opdrachten van enige omvang.
5. Concentratie	De leerling heeft een wat langere spanningsboog en is gebaat bij gestructureerde opdrachten.
6. Doorzettingsvermogen	De leerling kan zich met enige zelfdiscipline ook inzetten voor vakken die hem minder interesseren.
7. Sociale omgang	De leerling kan samenwerken met meerdere klasgenoten, ook in een veranderde omgeving.
8. Huiswerk	De leerling zonder hulp een planning maken voor een korte periode en levert opdrachten en huiswerk meestal op tijd in.
9. Taalvaardigheden	De leerling kan teksten uit schoolboeken begrijpend en licht studerend lezen.
10. Rekenvaardigheden	De leerling kan zonder hulp rekenvaardigheden toepassen.

Profiel GL/TL-leerling ¹⁾

Kernwoord	Omschrijving
1. Opname leerstof	De leerling heeft een hoog leer-werktempo en is snel van begrip. Hij kan na de uitleg direct aan het werk en heeft meestal geen extra uitleg nodig.
2. Reproductie	De leerling kan het belangrijkste uit de leerstof herhalen in eigen woorden en uit het geleerde conclusies trekken.
3. Toepassing	De leerling kan het geleerde toepassen in elke situatie.
4. Zelfstandigheid	De leerling gaat uit zichzelf aan het werk en kan goed zelfstandig werken aan duidelijke en herkenbare opdrachten van behoorlijke omvang.
5. Concentratie	De leerling kan geconcentreerd werken aan langere en meer gecompliceerde taken.
6. Doorzettingsvermogen	De leerling beschikt over voldoende doorzettingsvermogen om ook lastige taken tot een goed eind te brengen.
7. Sociale omgang	De leerling kan goed samenwerken, ook in een veranderende omgeving en daarin ook een leidende rol nemen.
8. Huiswerk	De leerling kan zelfstandig een planning maken voor een langere periode en levert grotere opdrachten en huiswerk op tijd in.
9. Taalvaardigheden	De leerling kan ook teksten uit andere bronnen begrijpend en studerend lezen.
10. Rekenvaardigheden	De leerling kan op een hoger niveau rekenvaardigheden zelfstandig toepassen.

De determinatiecriteria geven de scholen een beeld van de bandbreedte waarbinnen gedetermineerd kan worden bij de instroom en doorstroom van leerlingen.

De determinatiecriteria zijn onderverdeeld in drie categorieën:

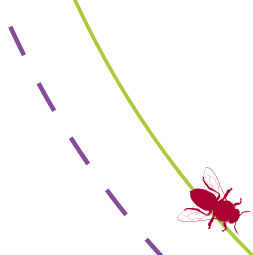
1. de 'harde' instroomcriteria,
2. de pedagogische- en didactische kenmerken,
3. de vaardigheden.

De determinatiecriteria zijn uitgewerkt in het 'Determinatieformulier voor docenten' en in het 'Conclusieformulier voor de mentor' (zie bijlagen).

Instroom- en doorstroomcriteria ²⁾

	BB	KB	GL/TL
IQ	80-90	90-100	> 95
NIO	80-95	85-99	95-107
CITO	520-528	525-533	530-538
Leerachterstanden	1 - 2 jaar	0,5 - 1 jaar	0 - 0,5 jaar
DLE	30-50	40-60	> 50
LWOO	<ul style="list-style-type: none"> • Er dient op minimaal twee van de vier domeinen (technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en inzichtelijk rekenen) sprake te zijn een leerachterstand van minstens 1,5 jaar (tussen 25% en 50%). Eén van de domeinen met leerachterstand dient begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen te zijn. • De leerling heeft een IQ van 75 tot maximaal 90. Bij een IQ boven 90, maar maximaal 120 moet er naast leerachterstand ook sprake zijn van aantoonbare sociaal-emotionele problematiek die het leerproces dusdanig belemmert dat extra zorg noodzakelijk is. 		
Normen voor overgang en opstroom	<p>Bepaal eigen overgangs- en opstroomnormen en zorg dat die helder gecommuniceerd worden. Besteed daarbij aandacht aan de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorkom pedagogisch cijferen en zorg voor een goede afstemming tussen onderbouw en bovenbouw. • Kijk of je de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde een zwaardere rol wil geven in de determinatie en overgang. • Het CE vraagt om meer kennis van taal en rekenen. Let daarom op het referentieniveau taal/rekenen en denk na over een mogelijke extra wegging van Nederlands en wiskunde in het gemiddelde. • Let op verscherpte eindexameneisen: voor Nederlands gemiddeld een 5 of hoger, voor alle CE-vakken gemiddeld een 5,5 en vanaf 2014/2015 telt de rekentoets mee in de slaag-/zakregeling. 		

²⁾ Per criteria wordt steeds de marge in begin- en eindwaarde weergegeven zoals die bij verschillende scholen aanwezig zijn. NB: in vergelijking met de eerste versie van het referentiekader (2011) zijn de minimale citoscores per leerweg iets hoger. Uit de praktijk blijkt dat door deze verhoging leerlingen beter in de voor hen meest passende leerweg worden geplaatst.

Pedagogische en didactische kenmerken

	BB	KB	GL/TL
Opname leerstof	Heeft een laag leerwerktempo en heeft hulp (en tijd) nodig om de leerstof te begrijpen en om na de uitleg aan het werk te gaan.	Heeft een gemiddeld leerwerktempo. Heeft soms extra uitleg nodig, maar kan meestal snel aan het werk.	Heeft een hoog leerwerktempo en is snel van begrip. Kan na de uitleg direct aan het werk en heeft meestal geen extra uitleg nodig.
Reproductie	Kan (met enige hulp) het belangrijkste uit de leerstof herhalen.	Kan het belangrijkste uit de leerstof in eigen woorden herhalen.	Kan het belangrijkste uit de leerstof in eigen woorden herhalen en uit het geleerde conclusies trekken.
Toepassen	De leerling kan het geleerde toepassen in een bekende situatie.	De leerling kan het geleerde ook toepassen in een nieuwe, maar wel vergelijkbare situatie.	De leerling kan het geleerde toepassen in elke situatie.
Concentratie	Heeft een korte spanningsboog en is gebaat bij herkenbare, korte en gestructureerde opdrachten.	Heeft een wat langere spanningsboog en is gebaat bij gestructureerde opdrachten.	De leerling kan geconcentreerd werken aan langere en meer gecompliceerde taken.
Doorzettingsvermogen	Heeft hulp en positieve ondersteuning nodig als het moeilijker wordt of als de interesse ontbreekt.	Met enige zelfdiscipline kan de leerling zich ook inzetten voor vakken die hem minder interesseren.	Beschikt over voldoende doorzettingsvermogen om ook lastige taken tot een goed eind te brengen.
Huiswerk	Is gebaat bij weinig huiswerk en bij voorkeur onder begeleiding op school. Heeft hulp nodig om huiswerk en schoolspullen in orde te hebben.	De leerling krijgt in beperkte mate huiswerk en kan daar ook thuis aan werken, mits de opdracht helder is. Huiswerk en schoolspullen zijn meestal in orde.	De leerling kan wat meer huiswerk aan en is goed in staat thuis met schoolwerk aan de slag te gaan. Heeft huiswerk en schoolspullen in orde.
Zelfstandigheid	Vraagt snel om hulp in de klas en heeft veel sturing en toezicht van de docent nodig. Kan onder begeleiding eenvoudige werkzaamheden zelfstandig uitvoeren.	Gaat meestal zelf aan het werk en kan zelfstandig werken binnen de kaders van duidelijke en herkenbare opdrachten van enige omvang.	Gaat uit zichzelf aan het werk en kan goed zelfstandig werken aan duidelijke en herkenbare opdrachten van behoorlijke omvang.
Samenwerken	Kan samenwerken met klasgenoten, maar heeft hulp nodig bij het oplossen van meningsverschillen.	Kan samenwerken met meerdere klasgenoten.	Kan goed samenwerken en daarin ook een leidende rol pakken.
Veranderen	Functioneert het beste in een vertrouwde omgeving.	Functioneert ook in een veranderde omgeving.	Functioneert goed in een veranderde omgeving.

Vaardigheden

	BB	KB	GL/TL
Taalvaardigheden	Kan eenvoudige teksten lezen over alledaagse onderwerpen.	Kan teksten uit de schoolboeken begrijpend en licht studerend lezen.	Kan begrijpend lezen en (licht) studerend lezen ten aanzien van teksten uit schoolboeken en andere bronnen.
Mondelinge vaardigheden	Kan voor een voor de leerling bekende groep een eigen verhaal vertellen.	Kan de eigen mening onder woorden brengen en voor een voor de leerling bekende of herkenbare groep een eigen verhaal vertellen.	Is in staat een presentatie te geven voor een bekende of onbekende groep. Kan zijn eigen mening of een standpunt goed onder woorden brengen.
Rekenvaardigheden	Kan met hulp eenvoudige rekenvaardigheden toepassen.	Kan zonder hulp rekenvaardigheden toepassen.	Kan op een hoger niveau rekenvaardigheden zelfstandig toepassen.
Informatieverzameling	Kan met duidelijke instructie eenvoudige gegevens opzoeken en overnemen.	Kan met enige instructie gegevens opzoeken en ordenen.	Kan zelf gegevens opzoeken, selecteren, verzamelen en ordenen.
Studievaardigheden	Heeft hulp nodig om voor een korte periode een planning te maken en om opdrachten op tijd in te leveren.	Kan zonder hulp een planning maken voor een korte periode en levert opdrachten meestal op tijd in.	Kan leerwerk zelfstandig en voor langere termijn plannen en levert grotere opdrachten op tijd in.
Praktische vaardigheden	Nadruk op de praktische toepassing. Praktijkles is 75% handen en 25% hoofd.	Combinatie tussen praktijk en theorie. Praktijkles is 50% handen en 50% hoofd.	Nadruk op de theorie en voorbereiding. Praktijkles is 10% handen en 90% hoofd.

In dit onderdeel van het referentiekader wordt een voorbeeld uitgewerkt van een determinatieprocedure. Daarnaast wordt een stappenplan beschreven dat inzichtelijk maakt wie wanneer welke stap moet zetten, om te komen tot een goede determinatie.

Voorbeeldprocedure voor de determinatie

Om tot een goede determinatie te komen, is een heldere procedure van groot belang. De school kan de verantwoordelijkheid voor deze procedure beleggen bij een (in te stellen) plaatsingscommissie. Deze commissie zorgt ervoor dat de procedure wordt nageleefd en komt bij elkaar indien sprake is van twijfelgevallen in de determinatie. Idealiter bestaat de commissie uit de zorgcoördinator, de teamleiders onderbouw en bovenbouw, eventueel aangevuld met de decaan. Het verdient aanbeveling om de teamleider bovenbouw voorzitter te maken van de commissie. Het doel van de plaatsingscommissie is het controleren van de toelating en determinatie van leerlingen op basis van de instroom- en doorstroomcriteria, zodat de leerlingen geplaatst worden in de meest geschikte en ook haalbare leerweg. Deze plaatsing wordt ieder jaar opnieuw bekeken, rekening houdend met de mening van de docenten en de kwaliteiten van de leerling. De commissie volgt hiervoor de volgende procedure:

1. Vaststellen criteria en procedure:

- De plaatsingscommissie buigt zich eerst over de criteria die de school wil gaan hanteren voor de toelating en plaatsing van leerlingen. De commissie gebruikt hiervoor de instroom- en doorstroomcriteria van het referentiekader en past deze op maat aan voor de eigen school.

- Tevens beslist de commissie over een mogelijke weging tussen de cijfers, de resultaten van de volgroetsen, de pedagogisch-didactische kenmerken en de vaardigheden.
- In de determinatieprocedure beschrijft de commissie in welke leerjaren (alleen leerjaar 2 of ook leerjaar 1) en voor welke leerlingen (alle leerlingen of alleen twijfelgevallen) het determinatieformulier wordt ingevuld. Tevens bepaalt de commissie door welke vakdocenten de determinatieformulieren worden ingevuld (alle vakken of alleen de kernvakken).
- De keuzes in de procedure worden verwerkt in de eigen versie van het determinatieformulier en het conclusieformulier.
- De commissie maakt de criteria, procedure en formulieren bekend in het schoolplan/schoolgids en communiceert dit met docenten, ouders en basisscholen. Indien gewenst, verstrekt de school het 'Leerweg Adviesschema primair onderwijs' (zie bijlage) aan de basisscholen voor het bepalen van de juiste leerweg.

2. Toelating:

- Alle leerlingen die worden aangemeld, worden door de plaatsingscommissie gescreend aan de hand van de instroomcriteria.
- Tevens vindt een warme overdracht met de basisschool plaats (voor alle leerlingen of alleen voor de twijfelgevallen).
- Daarnaast kan de commissie ervoor kiezen om een intakegesprek te voeren met alle leerlingen of alleen met de twijfelgevallen.
- Indien leerlingen volgens de commissie niet toelaatbaar zijn op basis van de criteria, dan wordt dit helder gecommuniceerd (met argumenten) naar de basisschool en de ouders. Let hierbij op de wettelijke termijnen volgens de Wet Passend Onderwijs.³

³ Vanaf 1 augustus 2014 gelden de volgende wettelijke termijnen in het kader van de Wet Passend Onderwijs: Ouders melden hun kind ten minste 10 weken voor het begin van het schooljaar aan bij de school van hun keuze. Na aanmelding heeft de school 6 weken de tijd om te beslissen over de toelating van de leerling. Deze periode kan eenmaal met 4 weken worden verlengd. Heeft het bestuur na 10 weken nog geen besluit genomen? Dan heeft de leerling recht op tijdelijke plaatsing op de school van aanmelding tot de school wel een goede plek heeft gevonden. Zijn ouders het niet eens met de toelatingsbeslissing van de school, dan kunnen ze een beroep doen op ondersteuning door een onderwijsconsulent.

3. Voorbereiding determinatie:

- Bij het tweede en/of derde rapport van het eerste en/of tweede leerjaar bekijkt de mentor van iedere klas voor welke leerlingen het determinatieformulier ingevuld moet worden.
- Vervolgens vraagt de mentor aan de vakdocenten om het determinatieformulier voor deze leerlingen in te vullen.
- De mentoren verzamelen de wensen van de leerlingen voor de leerweg en richting en leggen die indien gewenst voor aan de betreffende vakgroepen ter beoordeling.
- De mentor verzamelt per leerling alle gegevens op het conclusieformulier: de resultaten van de determinatieformulieren, (het oordeel van de vakgroepen op) de wensen van de leerlingen en de resultaten uit het leerlingvolgsysteem.

4. Voorstel leerwegplaatsing:

- Laat de informatie op het conclusieformulier een eenduidig beeld zien, dan doet de mentor in overleg met de zorgcoördinator een voorstel voor leerwegplaatsing.
- Als het conclusieformulier elkaar tegensprekende adviezen laat zien – bijvoorbeeld tussen de adviezen van de vakdocenten onderling, of tussen de adviezen van de vakdocenten en de resultaten van de volgroetsen – dan wordt de leerling besproken door de plaatsingscommissie.
- De commissie kijkt hoe de diverse adviezen van de vakdocenten zijn opgebouwd en of dat beeld klopt met het beeld van de leerling dat is ontstaan bij de verschillende leerlingbesprekingen, rapportvergaderingen en cijferlijsten. Ook wordt gekeken naar de wijze waarop de pedagogisch-didactische kenmerken en vaardigheden van de leerling door de diverse docenten zijn beoordeeld. Bij twijfel kan de commissie er voor kiezen om eerst te kijken naar de adviezen voor de vakken Nederlands, wiskunde/rekenen en Engels.
- Uiteindelijk doet de commissie een voorstel voor de leerwegplaatsing van de leerling.

5. Bepalen leerwegplaatsing:

- De voorstellen voor de leerwegplaatsingen worden voorgelegd aan het docententeam, bijvoorbeeld in een rapportvergadering.

- Als de docenten akkoord zijn of tot een alternatief voorstel zijn gekomen, dan vult de mentor de definitieve leerwegplaatsing in op het conclusieformulier.
- Als het docententeam er niet uitkomt, dan heeft de voorzitter van de plaatsingscommissie de doorslaggevende stem.

6. Communicatie met ouders:

- De leerwegplaatsing, eventueel met als bijlage het conclusieformulier van de mentor, wordt opgestuurd naar de ouders. De plaatsing is in principe bindend.
- De ouders kunnen reageren op de leerwegplaatsing en indien gewenst, deze bespreken met de mentor.
- Als de ouders het niet met de leerwegplaatsing eens zijn, dan kunnen zij een schriftelijk bezwaarschrift indienen. De directeur zal binnen 2 weken na ontvangst van het bezwaarschrift, na overleg met de plaatsingscommissie, een bindend besluit nemen.
- In uitzonderingsgevallen kan de school een plaatsing in een andere dan de geadviseerde leerweg toestaan. De ouders ontvangen dan een plaatsingsbrief waarin gewezen wordt op de mogelijke risico's van de gemaakte keuze en waarin met ouders en de leerling extra afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld de eis dat het eerste rapport voldoende moet zijn.

7. Evaluatie:

- Zodra de eindexamencijfers bekend zijn, analyseert de plaatsingscommissie de schoolloopbaan van de leerlingen uit het vierde leerjaar om te kijken of de determinatiecriteria de juiste voorspellende waarde hebben gehad. Een cohortanalyse maakt het tevens mogelijk om goed inzicht te krijgen in het onder- en bovenbouwrendement.
- Daarnaast wordt de determinatieprocedure geëvalueerd. Als de criteria en/of de procedure niet meer voldoen, dan doet de commissie een voorstel voor een aanpassing van de determinatiecriteria en/of de procedure.

Stappenplan toelating en determinatie

De voorbeeldprocedure is uitgewerkt in een stappenplan voor de toelating en determinatie. Het stappenplan geeft aan wat de betrokkenen in de school wanneer moeten doen om de plaatsing van leerlingen goed te laten verlopen. In de bijlagen staan voorbeelden van het 'Leerweg Adviesschema primair onderwijs', het 'Determinatieformulier voor docenten' en het 'Conclusieformulier voor de mentor'.

Wat	Hoe	Wanneer ⁴
Stappen jaar 0 (voorbereiding)		
Voorlichting basisscholen	De basisscholen krijgen informatie over de instroomcriteria die de school hanteert en de profielschetsen om een goed advies te kunnen geven. Eventueel gebruiken ze hiervoor het 'Leerweg Adviesschema primair onderwijs'.	Vanaf sept.
Aanmelding leerlingen	Ouders melden hun kind aan. De basisschool levert het leerwegadvies aan. School controleert of de informatie compleet en voldoende is.	Vanaf jan.
Capaciteitenonderzoek	Bij twijfelgevallen of als de basisschool onvoldoende informatie aanlevert, volgt een capaciteitenonderzoek, bijvoorbeeld een IQ en/of NIO test, DLE onderzoek en/of een onderzoek naar sociaal-emotionele factoren en werkhouding. Dit leidt tot een leerwegadvies en indien van toepassing lwoo/pro/vermoeden dyslexie.	Vanaf jan.
Warme overdracht	Bij alle leerlingen of alleen bij LWOO-leerlingen en/of twijfelgevallen volgt een gesprek met de basisschool in het kader van de warme overdracht.	Maart/april
Intake	Er wordt met alle leerlingen of alleen bij LWOO-leerlingen en/of twijfelgevallen een intakegesprek gevoerd met ouders en leerling.	April/mei
Toelating	Op basis van alle informatie besluit de plaatsingscommissie over de toelating van de leerlingen. Let hierbij op de wettelijke termijnen volgens de Wet Passend Onderwijs (zie voetnoot 3).	April/mei
Indeling klas 1	De eerste klassen worden ingedeeld op basis van het advies van de basisschool, de informatie uit het leerlingvolgsysteem van de basisschool, het capaciteitenonderzoek, de citoscore, en de wens van ouders/leerlingen.	Juni
Stappen jaar 1		
Volgtoets 0	Alle leerlingen in het eerste jaar doen mee aan de volgtoets 0.	Aug./sept.
Switchen van klas	Op basis van de resultaten van de volgtoets 0 en de eerste ervaringen is het mogelijk om nog van klas te switchen. De mentor heeft hierin de leidende rol, in overleg met teamleider, ouders en leerlingen.	Sept./nov.
Volgtoets 1	Alle leerlingen in het eerste jaar doen mee aan de volgtoets 1.	April
Beoordeling docenten	Indien gewenst beoordelen de vakdocenten aan de hand van het determinatieformulier of (bepaalde) leerlingen uit leerjaar 1 op de juiste plek zitten. Voor leerlingen die switchen van leerweg doet de mentor in overleg met de zorgcoördinator een voorstel. Bij twijfelgevallen wordt de leerling besproken door de plaatsingscommissie.	Mei
Nieuwe indeling van de klassen in het 2 ^e leerjaar	Nieuwe indeling voor het 2 ^e leerjaar op basis van de cijfers, de op school getoonde kwaliteiten, de gemeten leervorderingen in het 1 ^e leerjaar en eventueel de resultaten van de determinatieformulieren. De nieuwe indeling wordt tijdig en helder gecommuniceerd met ouders en leerlingen.	Juni

⁴ De tijds aanduiding in deze tabel is een richtlijn. U kan er ook voor kiezen om de determinatieformulieren al bij het tweede rapport (eind maart) te gebruiken om zo te komen tot een voorlopig leerwegadvies per leerling.

Stappen jaar 2		
Wens van de leerling	Iedere leerling geeft aan welke leerweg en welke richting zijn of haar voorkeur heeft. Eventueel schrijft de leerling een brief of een persoonlijk ontwikkelplan met daarin de motivatie voor de gewenste opleiding in de bovenbouw.	Maart
Inventarisatie wensen	De mentoren verzamelen de wensen van de leerlingen voor de leerweg en richting en leggen die indien gewenst voor aan de betreffende vakgroepen ter beoordeling.	Maart
Volgtoets 2	Bij alle leerlingen uit het 2 ^e leerjaar wordt de volgtoets 2 afgenomen.	Maart
Beoordeling docenten	Aan de hand van het determinatieformulier beoordelen de vakdocenten de capaciteit, inzet en pedagogisch-didactische kenmerken van (bepaalde) leerlingen.	April
Verzamelen informatie	De mentor verzamelt per leerling alle gegevens op het conclusieformulier: de resultaten van de determinatieformulieren, (het oordeel van de vakgroepen op) de wensen van de leerlingen en de resultaten uit het leerlingvolgsysteem.	April
Voorstel voor leerwegplaatsing	De mentor bespreekt samen met de zorgcoördinator de leerlingen door en formuleert een voorstel voor leerwegplaatsing. Als sprake is van twijfels of teveel verschillen tussen de adviezen, dan wordt de leerling besproken door de plaatsingscommissie. Uiteindelijk komt de commissie ook voor deze leerlingen tot een voorstel voor leerwegplaatsing.	April/mei
Definitieve plaatsing	Alle plaatsingsvoorstellen worden met de docenten besproken voor iedere leerling wordt een bindende leerwegplaatsing vastgesteld.	Mei/juni
Communicatie met ouders	Ouders krijgen een brief met daarin een heldere motivering van de leerwegplaatsing. Bij twijfelgevallen, niet verwachte tegenvallers of als de plaatsing niet overeenkomt met de wens van de leerling/ouders, wordt de leerwegplaatsing mondeling besproken. Indien de ouders het niet eens zijn met de plaatsing, kunnen ze een schriftelijk bezwaarschrift indienen.	Juni
Definitieve indeling	Op basis van de definitieve plaatsingen wordt de nieuwe klassenindeling gemaakt. De nieuwe indeling wordt tijdig en helder gecommuniceerd met ouders en leerlingen.	Juni
Activiteiten jaar 3/4 (evaluatie)		
Evaluatie plaatsingen	In het najaar komt de plaatsingscommissie bij elkaar om te kijken of de leerlingen op de goede plek zitten. Eventueel bespreekt de commissie alleen de twijfelgevallen en op- en afstromers.	Okt./nov.
Laatste verschuiving in plaatsing	Bij het kerstrapport in het derde leerjaar is het mogelijk om in overleg met ouders en leerling beredeneerd te veranderen van leerweg. Dit is afhankelijk van de resultaten van het derde rapport en de afspraken die vooraf met ouders en leerling zijn gemaakt.	December
Volgtoets 3	In het derde leerjaar wordt de volgtoets 3 afgenomen.	April
Evaluatie criteria- en proces	Zodra de eindexamencijfers bekend zijn, wordt de schoolloopbaan van de leerlingen uit het vierde leerjaar onder de loep genomen om te kijken of de determinatiecriteria en de procedure nog voldoen. Indien nodig worden de criteria en/of de procedure aangepast.	Juni

In dit afsluitende onderdeel van het referentiekader vindt u de praktische formulieren waarmee u uw eigen determinatie vorm kan geven. U kunt de formulieren ook als word-bestand downloaden van de website van de AOC Raad. U treft achtereenvolgens de volgende formulieren aan:

- Leerweg Adviesschema primair onderwijs: handreiking voor leerkrachten groep 8
- Leerweg Adviesschema primair onderwijs
- Determinatieformulier voor docenten
- Conclusieformulier voor de mentor

Leerweg Adviesschema primair onderwijs: Handreiking voor leerkrachten groep 8⁵

In het belang van uw leerlingen geeft u zo gefundeerd mogelijke adviezen voor het voortgezet onderwijs. In de praktijk blijkt dat het lastig kan zijn om een vmbo-advies aan een leerweg te koppelen. Maar juist bij het vmbo-advies willen ouders heel graag weten welke leerweg u voor hun zoon of dochter adviseert en waarom.

Het 'Leerweg Adviesschema primair onderwijs' is een handzaam hulpmiddel om uw vmbo-advies compleet met leerweg te kunnen geven. In het schema staan tien kernbegrippen met voor iedere leerweg een gerichte omschrijving. Zo kunt u per kernbegrip aankruisen welke omschrijving het beste past bij de leerling.

Het kost u per leerling een paar minuten om het schema in te vullen. De totaalscore geeft u een belangrijke indicatie welke leerweg u voor een bepaalde leerling adviseert. Het schema kunt u gebruiken tijdens u adviesgesprek met de ouders.

Vervolgens kunt u het ingevulde schema bij de stukken voegen voor de vmbo-school van de betrokken leerling, zodat die school ziet waarop uw advies is gebaseerd. In dat geval is het prettig als u de citoscore (zodra deze bekend is) op het formulier invult en ook de resultaten uit het leerlingvolgsysteem (het niveau van de leerling ten aanzien van spelling, begrijpend lezen, technisch lezen en rekenen). Deze resultaten kunnen u helpen om uw advies voor de leerling te onderbouwen. Daarbij kunt u de volgende indeling als richtlijn aanhouden:

- **VMBO-GL/TL:** De leerling heeft over het geheel genomen resultaten behaald op III/C-niveau en heeft daarnaast ook B-scores.
- **VMBO-KL:** De leerling heeft over het geheel genomen resultaten behaald op IV-niveau/hoog D- en lager C-niveau.
- **VMBO-BL:** De leerling heeft over het geheel genomen resultaten behaald met overwegend V/E-scores en voor technisch lezen IV-scores/E- en D-scores.

⁵) Voor dit voorbeeld is gebruik gemaakt van het Leerweg Adviesschema van Helicon Opleidingen. Zie voor een goed voorbeeld ook de website van de Friese Plaatsingswijzer: <http://plaatsingswijzer.nl>.

Leerweg Adviesschema primair onderwijs

Zet per onderdeel een kruisje bij de omschrijving die het meest past bij de leerling.

Kenmerk	BB-leerling	KB-leerling
1. Opname leerstof	☐ De leerling heeft een laag leer-werktempo en heeft hulp (en tijd) nodig om de leerstof te begrijpen en om na de uitleg aan het werk te gaan.	☐ De leerling heeft een gemiddeld leer-werktempo. Hij heeft soms extra uitleg nodig, maar kan meestal snel aan het werk.
2. Reproductie	☐ De leerling kan het belangrijkste uit de leerstof herhalen.	☐ De leerling kan het belangrijkste uit de leerstof herhalen in eigen woorden.
3. Toepassing	☐ De leerling kan het geleerde toepassen in een bekende situatie.	☐ De leerling kan het geleerde ook toepassen in een nieuwe, maar wel vergelijkbare situatie.
4. Zelfstandigheid	☐ De leerling heeft veel sturing en toezicht van de docent nodig en kan onder begeleiding eenvoudige werkzaamheden zelfstandig uitvoeren.	☐ De leerling gaat meestal zelf aan het werk en kan zelfstandig werken binnen de kaders van duidelijke en herkenbare opdrachten van enige omvang.
5. Concentratie	☐ De leerling heeft een korte spanningsboog en is gebaat bij korte gestructureerde opdrachten.	☐ De leerling heeft een wat langere spanningsboog en is gebaat bij gestructureerde opdrachten.
6. Doorzettingsvermogen	☐ De leerling heeft hulp en positieve ondersteuning nodig als het moeilijker wordt of als de interesse ontbreekt.	☐ De leerling kan zich met enige zelfdiscipline ook inzetten voor vakken die hem minder interesseren.
7. Sociale omgang	☐ De leerling kan in een vertrouwde omgeving met wat hulp samenwerken met klasgenoten.	☐ De leerling kan samenwerken met meerdere klasgenoten, ook in een veranderde omgeving.
8. Huiswerk	☐ De leerling kan met wat hulp een planning maken voor een korte periode en heeft hulp nodig bij het in orde hebben van het huiswerk en het op tijd maken van opdrachten.	☐ De leerling zonder hulp een planning maken voor een korte periode en levert opdrachten en huiswerk meestal op tijd in.
9. Taalvaardigheden	☐ De leerling kan korte eenvoudige teksten over alledaagse onderwerpen lezen.	☐ De leerling kan teksten uit schoolboeken begrijpend en licht studerend lezen.
10. Rekenvaardigheden	☐ De leerling kan met hulp eenvoudige rekenvaardigheden toepassen.	☐ De leerling kan zonder hulp rekenvaardigheden toepassen.
Aantal kruisjes per kolom		
Citoscore:	Niveau spelling:	Niveau begrijpend lezen:
Thuisituatie/extra ondersteuning:		Advies: ☐ BB ☐ KB ☐ GL/TL

Leerling:

Basisschool:

GL/TL-leerling

Toelichting

- De leerling heeft een hoog leer-werktempo en is snel van begrip. Hij kan na de uitleg direct aan het werk en heeft meestal geen extra uitleg nodig.
- De leerling kan het belangrijkste uit de leerstof herhalen in eigen woorden en uit het geleerde conclusies trekken.
- De leerling kan het geleerde toepassen in elke situatie.
- De leerling gaat uit zichzelf aan het werk en kan goed zelfstandig werken aan duidelijke en herkenbare opdrachten van behoorlijke omvang.
- De leerling kan geconcentreerd werken aan langere en meer gecompliceerde taken.
- De leerling beschikt over voldoende doorzettingsvermogen om ook lastige taken tot een goed eind te brengen.
- De leerling kan goed samenwerken, ook in een veranderende omgeving en daarin ook een leidende rol nemen.
- De leerling kan zelfstandig een planning maken voor een langere periode en levert grotere opdrachten en huiswerk op tijd in.
- De leerling kan ook teksten uit andere bronnen begrijpend en studerend lezen.
- De leerling kan op een hoger niveau rekvaardigheden zelfstandig toepassen.

Niveau technisch lezen:

Niveau rekenen:

Toelichting op advies:

Determinatieformulier voor docenten

Zet per onderdeel een kruisje bij de omschrijving die het meest past bij de leerling.

Pedagogisch-didactische kenmerken

Kenmerk	BB-leerling	KB-leerling
Opname leerstof	☐ Heeft een laag leer-werktempo en heeft hulp (en tijd) nodig om de leerstof te begrijpen en om na de uitleg aan het werk te gaan.	☐ Heeft een gemiddeld leer-werktempo. Heeft soms extra uitleg nodig, maar kan meestal snel aan het werk.
Reproductie	☐ Kan (met enige hulp) het belangrijkste uit de leerstof herhalen.	☐ Kan het belangrijkste uit de leerstof in eigen woorden herhalen.
Toepassen	☐ De leerling kan het geleerde toepassen in een bekende situatie.	☐ De leerling kan het geleerde ook toepassen in een nieuwe, maar wel vergelijkbare situatie.
Concentratie	☐ Heeft een korte spanningsboog en is gebaat bij herkenbare, korte en gestructureerde opdrachten.	☐ Heeft een wat langere spanningsboog en is gebaat bij gestructureerde opdrachten.
Doorzettings-vermogen	☐ Heeft hulp en positieve ondersteuning nodig als het moeilijker wordt of als de interesse ontbreekt.	☐ Met enige zelfdiscipline kan hij zich ook inzetten voor vakken die hem minder interesseren.
Huiswerk	☐ Is gebaat bij weinig huiswerk en bij voorkeur onder begeleiding op school. Heeft hulp nodig om huiswerk en schoolspullen in orde te hebben.	☐ De leerling krijgt in beperkte mate huiswerk en kan daar ook thuis aan werken, mits de opdracht helder is. Huiswerk en schoolspullen zijn meestal in orde.
Zelfstandigheid	☐ Vraagt snel om hulp in de klas en heeft veel sturing en toezicht van de docent nodig. Kan onder begeleiding eenvoudige werkzaamheden zelfstandig uitvoeren.	☐ Gaat meestal zelf aan het werk en kan zelfstandig werken binnen de kaders van duidelijke en herkenbare opdrachten van enige omvang.
Samenwerken	☐ Kan samenwerken met klasgenoten, maar heeft hulp nodig bij het oplossen van meningsverschillen.	☐ Kan samenwerken met meerdere klasgenoten.
Veranderen	☐ Functioneert het beste in een vertrouwde omgeving.	☐ Functioneert ook in een veranderde omgeving.
Aantal kruisjes per kolom		

Docent:

Vak:

Leerling:

Klas:

GL/TL-leerling	Toelichting
☐ Heeft een hoog leer-werktempo en is snel van begrip. Kan na de uitleg direct aan het werk en heeft meestal geen extra uitleg nodig.	
☐ Kan het belangrijkste uit de leerstof in eigen woorden herhalen en uit het geleerde conclusies trekken.	
☐ De leerling kan het geleerde toepassen in elke situatie.	
☐ De leerling kan geconcentreerd werken aan langere en meer gecompliceerde taken.	
☐ Beschikt over voldoende doorzettingsvermogen om ook lastige taken tot een goed eind te brengen.	
☐ De leerling kan wat meer huiswerk aan en is goed in staat thuis met schoolwerk aan de slag te gaan. Heeft huiswerk en schoolspullen in orde.	
☐ Gaat uit zichzelf aan het werk en kan goed zelfstandig werken aan duidelijke en herkenbare opdrachten van behoorlijke omvang.	
☐ Kan goed samenwerken en daarin ook een leidende rol pakken.	
☐ Functioneert goed in een veranderde omgeving.	

Vaardigheden

Kenmerk	BB-leerling	KB-leerling	
Taalvaardigheden	☐ Kan eenvoudige teksten lezen over alledaagse onderwerpen.	☐ Kan teksten uit de schoolboeken begrijpend en licht studerend lezen.	
Mondelinge vaardigheden	☐ Kan voor een voor de leerling bekende groep een eigen verhaal vertellen.	☐ Kan de eigen mening onder woorden brengen en voor een voor de leerling bekende of herkenbare groep een eigen verhaal vertellen.	
Rekenvaardigheden	☐ Kan met hulp eenvoudige rekenvaardigheden toepassen.	☐ Kan zonder hulp rekenvaardigheden toepassen.	
Informatieverzameling	☐ Kan met duidelijke instructie eenvoudige gegevens opzoeken en overnemen.	☐ Kan met enige instructie gegevens opzoeken en ordenen.	
Studievaardigheden	☐ Heeft hulp nodig om voor een korte periode een planning te maken en om opdrachten op tijd in te leveren.	☐ Kan zonder hulp een planning maken voor een korte periode en levert opdrachten meestal op tijd in.	
Praktische vaardigheden	☐ Nadruk op de praktische toepassing. Praktijkles is 75% handen en 25% hoofd.	☐ Combinatie tussen praktijk en theorie. Praktijkles is 50% handen en 50% hoofd.	
Aantal kruisjes per kolom			
Rapportcijfer	Rapport 1:	Rapport 2:	Rapport 3:
			Advies: ☐ BB ☐ KB ☐ GL/TL ☐ Doubleren

GL/TL-leerling	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> ○ Kan begrijpend lezen en (licht) studerend lezen ten aanzien van teksten uit schoolboeken en andere bronnen. 	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Is in staat een presentatie te geven voor een bekende of onbekende groep. Kan zijn eigen mening of een standpunt goed onder woorden brengen. 	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Kan op een hoger niveau rekenvaardigheden zelfstandig toepassen. 	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Kan zelf gegevens opzoeken, selecteren, verzamelen en ordenen. 	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Kan leerwerk zelfstandig en voor langere termijn plannen en levert grotere opdrachten op tijd in. 	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Nadruk op de theorie en voorbereiding. Praktijkles is 10% handen en 90% hoofd. 	

Toelichting op advies:

Conclusieformulier voor de mentor

Klas:

Cito BAO:

Advies Determinatieformulier per vak				Rapportcijfer per vak		
	BB	KB	GL/TL	1	2	3
Nederlands	☐	☐	☐			
Wiskunde	☐	☐	☐			
Engels	☐	☐	☐			
Biologie	☐	☐	☐			
Nask	☐	☐	☐			
Duits	☐	☐	☐			
Economie	☐	☐	☐			
	☐	☐	☐			
	☐	☐	☐			
Aantal kruisjes per kolom				Opmerkingen rond extra ondersteuning/ thuissituatie/afwezigheid:		
Wens leerling	Leerweg: ☐ BB ☐ KB ☐ GL/TL	Richting:				
Voorstel leerweg-plaatsing	Leerweg: ☐ BB ☐ KB ☐ GL/TL ☐ Doubleren	Richting:		Toelichting:		
Definitieve leerweg-plaatsing	Leerweg: ☐ BB ☐ KB ☐ GL/TL ☐ Doubleren	Richting:		Toelichting:		

Leerling:

Mentor:

Advies BAO:

IQ/NIO:

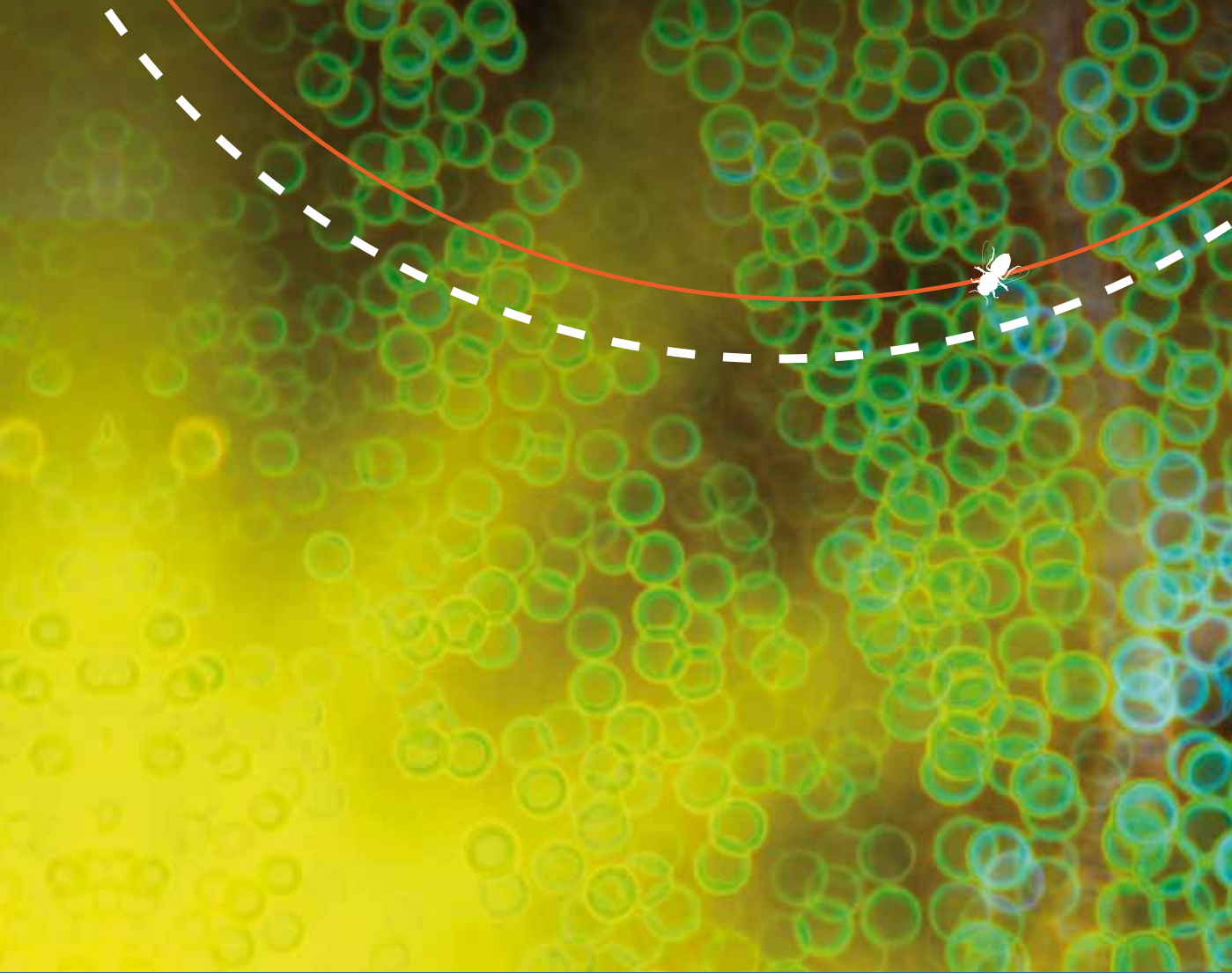
Resultaten volgtoetsen

	Niveau BAO	Toets 1	Toets 2
Leesvaardigheid			
Woordenschat			
Taalverzorging			
Rekenen			
Leesvaardigheid			
Woordenschat			

Toelichting:

De determinatie beter in beeld
Het referentiekader vmbo